



# تجارت ایران و ترکیه در فصل نخست ۲۰۲۱

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران  
معاونت بررسی های اقتصادی



---

---

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

خرداد ۱۴۰۰

---

---

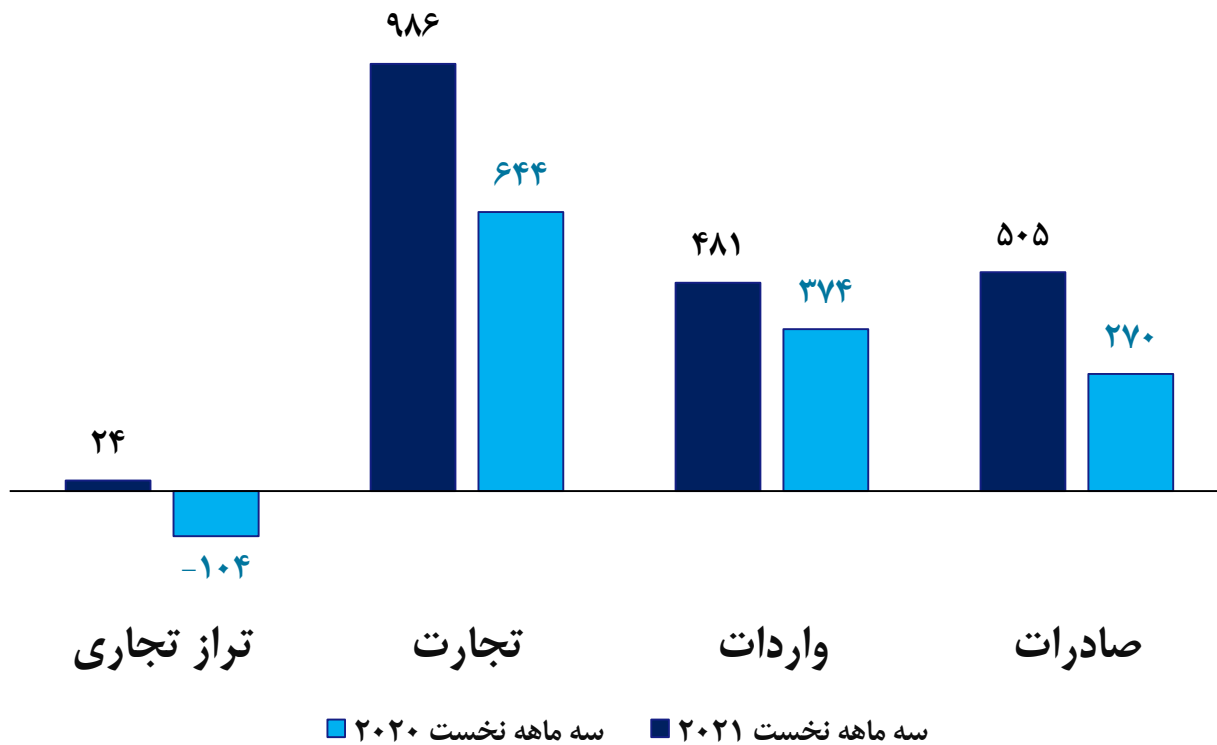
از طریق پست الکترونیکی زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

[economic.tccim@gmail.com](mailto:economic.tccim@gmail.com)

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

## تجارت کالایی ایران با ترکیه در فصل نخست ۲۰۲۱

نمودار ۱- تجارت کالایی ایران با ترکیه (میلیون دلار)



منبع آمارها: داده‌های رسمی کشور ترکیه

براساس آمارهای رسمی کشور ترکیه، مبادلات تجاری ایران با این کشور در فصل نخست ۲۰۲۱ حدود ۹۸۶ میلیون دلار بوده است. این میزان تجارت کالایی ایران با ترکیه نسبت به مدت مشابه سال گذشته، حدود ۵۳ درصد افزایش داشته و حدود ۵۰۵ میلیون دلار از آن مربوط به صادرات ایران به ترکیه و حدود ۴۸۱ میلیون دلار آن مربوط به واردات ایران از این کشور بوده است. این در حالی است که در فصل نخست ۲۰۲۰، عمده تجارت ایران با ترکیه مربوط به واردات ایران از این کشور بوده است.

طی فصل نخست ۲۰۲۱، تراز تجاری ایران با ترکیه مثبت، و به نفع ایران است. طی فصل نخست سال ۲۰۲۱، واردات ایران از ترکیه افزایش حدود ۲۹ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل را تجربه کرده و در همین مدت صادرات ایران به این کشور نیز ۸۷ درصد افزایش داشته که باعث شده تراز تجاری ایران با ترکیه از منفی ۱۰۴ میلیون دلار در فصل نخست ۲۰۲۰ به مثبت ۲۴.۴ میلیون دلار در فصل نخست ۲۰۲۱ (افزایش حدود ۱۲۸ میلیون دلار) برسد.

تجارت کالایی ایران با ترکیه از فصل دوم سال ۲۰۱۹ با افت شدیدی همراه بوده و روند نزولی تجارت با این کشور تا فصل دوم سال ۲۰۲۰ همچنان ادامه داشته، اما، پس از آن روند صعودی در پیش گرفته و در فصل نخست سال ۲۰۲۱ برای سومین فصل پیاپی افزایش یافته است.

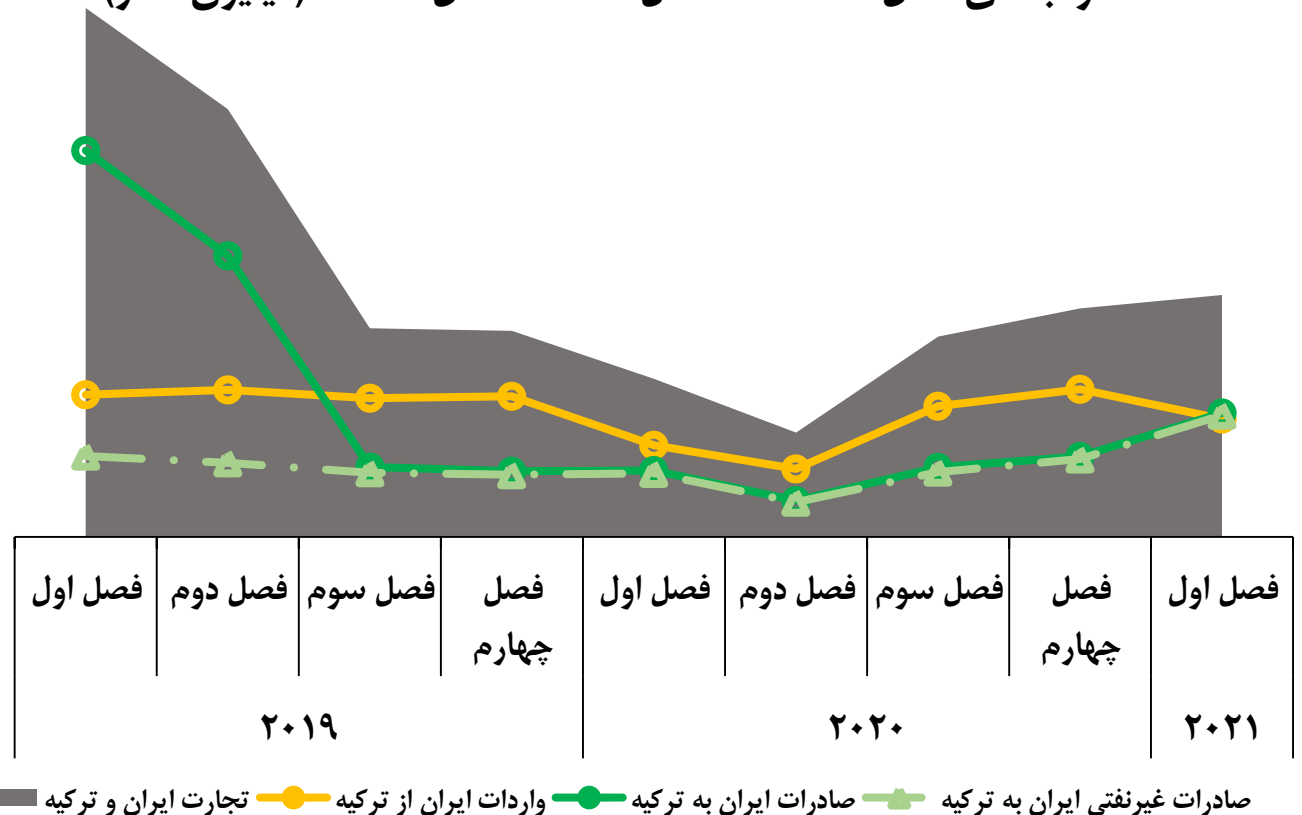
واردات کالایی ایران از ترکیه که از فصل دوم ۲۰۲۰ روند صعودی را آغاز کرده بود، در فصل اول ۲۰۲۱ پس از دو ماه متوالی، با کاهش همراه شده و به کمترین مقدار خود از ابتدای سال ۲۰۱۹ تاکنون رسیده است.

از فصل سوم ۲۰۱۹ تاکنون صادرات کالایی ایران به ترکیه، عمدتاً غیرنفتی (بدون احتساب فصل ۲۷) بوده است.

صادرات غیرنفتی ایران به ترکیه نیز برای سومین فصل پیاپی افزایش یافته و در فصل نخست ۲۰۲۱، به ۴۹۶ میلیون دلار رسیده است.

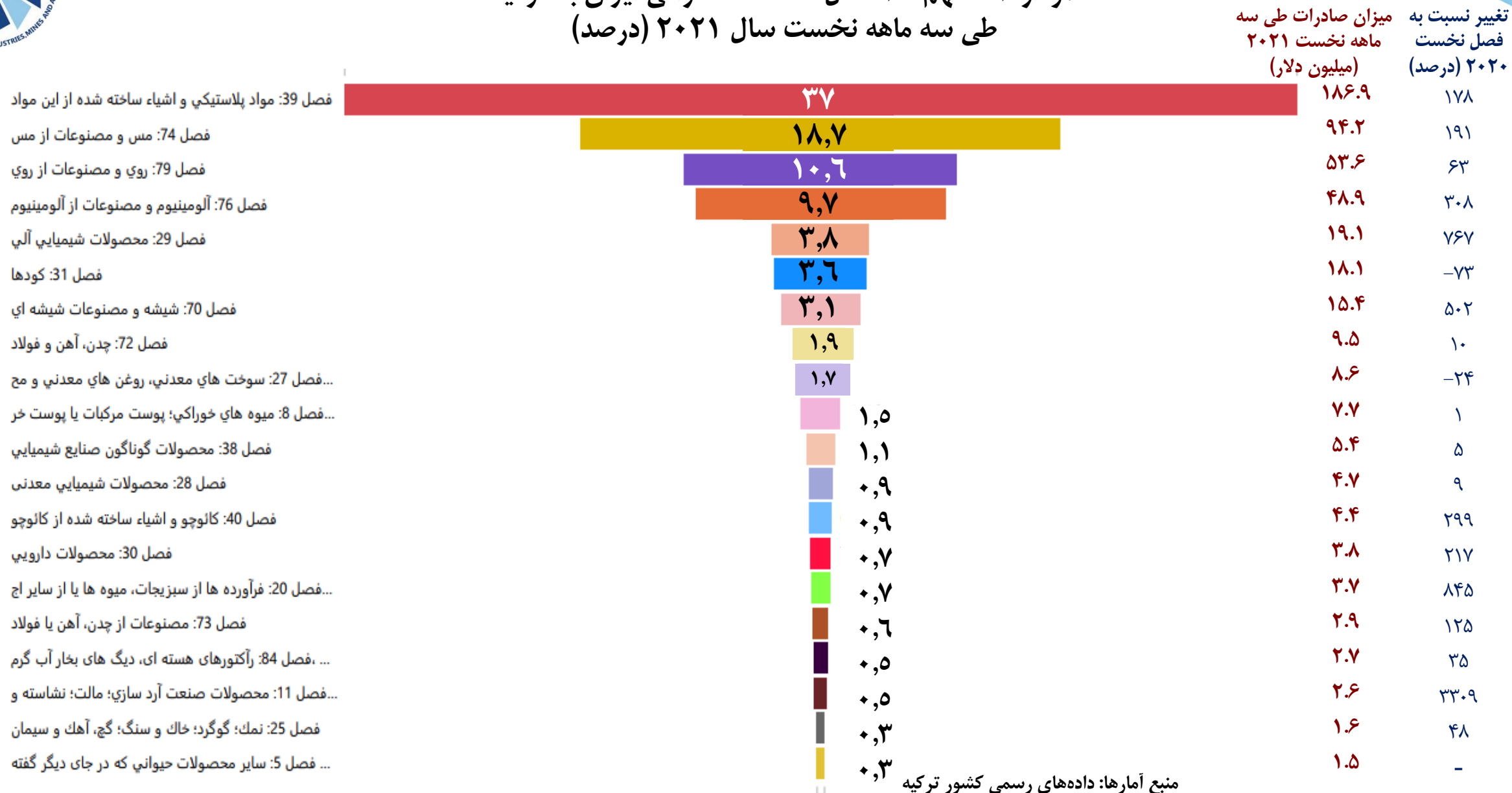
- ۲۵۰۰
- ۲۰۰۰
- ۱۵۰۰
- ۱۰۰۰
- ۵۰۰
- ۰

نمودار ۲- روند فصلی تجارت کالایی ایران با ترکیه از ابتدای سال ۲۰۱۹ تا فصل نخست سال ۲۰۲۱ (میلیون دلار)



- نمودار ۳، فهرست ۲۰ قلم نخست صادراتی ایران به ترکیه طی فصل نخست ۲۰۲۱ را نشان می‌دهد. این ۲۰ قلم سهم ۹۸.۱ درصدی از ارزش کل صادرات کالایی ایران به این کشور را طی بازه زمانی مورد بررسی تشکیل می‌دهد که از تنوع پایین اقلام صادراتی ایران به این کشور حکایت دارد.
- در میان اقلام صادراتی ایران به ترکیه، فصل ۳۹ (پلاستیک و اجزای آن) بیشترین سهم (۳۷٪) را از ارزش کل صادرات کالایی ایران به ترکیه طی فصل نخست ۲۰۲۱ را به خود اختصاص داده است. پس از آن، فصل ۷۴ (مس و مصنوعات مس)، فصل ۷۹ (روی و مصنوعات آن) و فصل ۷۶ (آلومینیوم و مصنوعات از آن) به ترتیب با سهم‌های ۱۹ درصد، ۱۱ درصد و ۱۰ درصد در جایگاه‌های دوم تا چهارم فصول عمده صادراتی ایران به ترکیه قرار دارند. این چهار گروه کالایی، در حالی در صدر فهرست فصول عمده صادراتی ایران به ترکیه قرار گرفته‌اند که ارزش صادرات آنها نسبت به فصل نخست ۲۰۲۰ با افزایش بیش از دوبرابری همراه است.
- در میان ۲۰ قلم نخست صادراتی ایران به ترکیه، به جز فصل ۲۷ (سوختهای معدنی، روغن‌های معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آنها؛ مواد قیری؛ موم‌های معدنی) و فصل ۳۱ (کودها) صادرات به سایر اقلام افزایش یافته که بیشترین افزایش نیز متعلق به فصل ۱۱ (محصولات صنعت آرد سازی؛ مالت؛ نشاسته و فکول، اینولین و گلوتن گندم) و فصل ۲۰ (فرآورده‌ها از سبزیجات، میوه‌ها یا از سایر اجزاء، نباتات) بوده است.

## نمودار ۳- سهم ۲۰ فصل نخست صادراتی ایران به ترکیه طی سه ماهه نخست سال ۲۰۲۱ (درصد)



منبع آمارها: داده‌های رسمی کشور ترکیه

- نمودار ۴، فهرست ۲۰ قلم عمده وارداتی ایران از ترکیه، در فصل نخست ۲۰۲۱، را نشان می‌دهد. سهم این اقلام از ارزش کل واردات کالایی ایران به ترکیه قریب به ۸۱ درصد است. در فصل نخست ۲۰۲۱، بیشترین سهم از واردات ایران از ترکیه مربوط به کالاهای فصل ۸۴ (دیگ‌های بخار آب گرم، ماشین آلات و وسایل الکترونیکی، اجزا و قطعات آن) و معادل ۱۷ درصد بوده است.
- ارزش واردات این گروه اقلام با رشد حدود ۱۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته، به حدود ۸۲ میلیون دلار رسیده است. پس از آن، فصل ۵۵ (الیاف سنتتیک یا مصنوعی غیر یکسره) و فصل ۳۹ (مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد) به ترتیب با سهم‌های ۷.۳ درصد و ۷ درصد در رده‌های بعدی این فهرست قرار دارند.
- در میان ۲۰ قلم عمده وارداتی ایران از ترکیه در فصل نخست ۲۰۲۱، به غیر از فصل ۵۵ (الیاف سنتتیک یا مصنوعی غیر یکسره) و ۴۷ (خمیر چوب یا سایر مواد الیافی سلولزی)، ارزش واردات سایر فصول نسبت به مدت مشابه سال قبل با افزایش همراه بوده است.

## نمودار ۴- سهم ۲۰ فصل نخست وارداتی ایران از ترکیه طی سه ماه نخست سال ۲۰۲۱ (درصد)

